

NIEBOGA (84) sb f

Wszystkie samogłoski jasne.

sg N nieboga (37). ◇ G niebogi (6). ◇ D niebodze (6). ◇ A niebogę (10). ◇ V niebogo (21). ◇ pl N niebogi (2). ◇ A niebogi (2).

Sł stp, Cn brak, Linde bez cytatu.

1. Nieszczęsnica, istota godna pożałowania lub politowania (też przy rzeczownikach nieosobowych traktowanych w personifikacji) (wyraz oddający subiektywne nastawienie emocjonalne autora wypowiedzi) [w tym: w rymie (32)] (83) : *GlabGad* A2v; *Mącz* 92d; iż o ktorey[białej głowie] raz thá fláwá roľpuľty/ á bezwľtydu gľoľno wynidzie/ [...] iuż tá nieboga záwdy w thym roľole zoľtác muľi. *GórnDworz* T8, M8, O3v, Bb2, Ll2; *Ták* więc ľmok [...] Sľowiczki liché zbięra [...]: tym czáľem mátká [...] ná zbóyce co raz ľye miece/ Prožno: bo y ná ľámę okrutnik zmięrza/ A tá niebogá ledwé vmyka pięrza. *KochTr* 3; *KochBr* 151; *WerGoľc* 218; *KochTarn* 76; *GórnRozm* D.

W funkcji przydawki orzekającej lub (w zbliżonej funkcji) z elipsą zaimka anaforycznego [w tym: w funkcji przydawki: określa podmiot (16), określa dopełnienie (14), w V (3); z elipsą zaimka: określa podmiot (16), określa dopełnienie (3)] (52): *March*¹ A2; *Mrowká* przyľzľá áby piáľ/ W ľtok fie niebogá w wáľilá *BierEz* L; *RejJóz* B3, C8, H2; *RejKup* K; *GliczKsiąż* B2v; *RejWiz* 131v; gdy chľop iedzie w drogę/ Zrzebię zá nim rze goniać/ Kobyľkę niebogę *RejFig* Dd4; *Mącz* 399c; *LeovPrzepSamb* b4v; niebożátká [białe głowy] rádyby męľczyznámi byľy dla ľwobody/ chcąc wiľc ľurowey náľzey zwierzchnoľci/ ktoráľmy ľobie ľámi nád nimi przywáľzcyľy/ y thá/ zniewolilifmy niebogi nád przyľtoieńľtwo. *GórnDworz* X8v, Y5; *KochMon* 34; *KochOdpr* B; *KochTr* 4; *KochFr* 34, 57, 59; *KlonŻal* ktv; *KochPhaen* 22; *KochPam* 81; *KochPieľ* 7, 50; *KochSob* 65; *PudľFr* 76; Ale niebogá mátká zmartwiona vpáďľá/ Zľá nowina iáko wáż/ iéy ľerce záiáďľá. *GórnTroas* 62; BOże ku lutoľci/ w żáľoľci á trwodze/ Rácz powľtác/ bo cięľzko/ mey ľile niebodze *GrabowSet* T4, C4v, K2, N4, R, S3; *KochFrag* 44; *VotSzl* B4; *GosľCast* 28; *KlonWor* 48, 68; *PudľDydo* A3v; á we wľzytkiey trwodze Poľpieľz [obrońco wieczny] przynieľc ráfunek duľzy mey niebodze. *SzarzRyt* B2.

~ W wypowiedziach osoby mówiącej o samej sobie (w sg) (12): *RejKup* f7; *KochZuz* A3v; *KochMon* 33; *KochPieľ* 19; Cóż mię gorľzégó mogľo potkáć w boiu/ Náď to co cięrpieľ/ niebogá/ w pokoiu? *KochFrag* 25, 24; Ach nieľtetyľz o Wenus/ sľoľguy mnie niebodze *PudľDydo* B, B2v, B3, B3v, B5, B6. -

W woľaczu (21): *RejJóz* C8, D3; (nagľ) Poľel zalieľ [!] Xnmnięnia. (-) O wiereľ wydze niebogo Niemaż fie vcziecz do kogo. *RejKup* d5, d6v, f6, K, L, O; *RejPos* [308]v; O Grecya/ gďdzie twoy zacny naróď się podziaľ? ľpuľtoľzáľáľ niebogo *BialKat* 128v, 128v; *KochTr* 14; *KochFr* 6; Gľoľny tu ľłowiczek leży nie vľzcźknáľ nikogo/ Wľzytkie cięľzyľ/ nie ľzczypze też zazdroľci niebogo. *KlonŻal* ktv; *KochPieľ* 22; *GórnTroas* 45, 62; *ZbyľPrzyg* A3 [2 r.], A4v, B3.

Wyrażenia: »nieboga nędzna« [szyk 1:1] (2): *GórnTroas* 62; poki Bog s fortuná byľi/ Ná mię nędzná niebogę ták fie nie zwaľnili. *PudľDydo* B6.

»nieszczęsna nieboga« (1): Onći mię dzień nieľzczęľną poráźil niebogę *PudľDydo* B3.

»stroskana nieboga« (2): Mówże coľ otwórż vľtá: poyřzy ľám prze bogi/ Vzáľ fie ľtárey báľki/ ľtroľkánéy niebogi. *GosľCast* 28, 22.

2. *Ukochana* [czyja] (1) : Pirzchnie [zbójca] iako przed wilkiem ieleń wiatronogi/ Nie tim fię popifuiąc u fwoiey niebogi. *KochSat* Cv.

Synonimy: 1. *chudzina, chudzinka, nędznica, nieboraczka, nieszczęśnica.*

ZCh